

Usługi zdrowotne i społeczne dla osób z problemem zdrowia psychicznego świadczone w społeczności lokalnej

Ewa Brzegowska - Urząd Miejski w Trzebnicy

Regina Bisikiewicz - Polski Instytut Otwartego Dialogu

Fakty

W Zachodniej Laponii (Finlandia):

*- nastąpił w ciągu 30 lat **spadek chorobowości na schizofrenię o 90%***

*- Robert Whitaker
„Anatomy of an Epidemic”, 2011*

*- **86%** pacjentów leczonych w podejściu **Otwarty Dialog wraca do nauki, pracy lub jej aktywnego poszukiwania***

- prof. Jaakko Seikkula

„Psychosis”, 2011

A jak jest w Polsce (1)?

- szpital w Miliczu:

2014 - 162 pacjentó oddziałów psychiatrycznck miał talu w Miliczu w 2015 roku leczono **262** osoby (łącznie w Miliczu, Wrocławiu, Lubiążu 3 szpitalach ok. 700 osób

- W Polsce w 2015 roku aż **201 000** osób leczono w **49** szpitalach psychiatrycznych

A jak jest w Polsce (2)?

- codziennie **16** osób popełnia samobójstwo, w 1 jedna osoba <18 r.ż.
- wskaźnik ten stale rośnie , w roku 2014 aż **6149** osób odbiera sobie życie
- roczne koszty społeczne chorób psychicznych to **5 mld zł**

A jak jest w Polsce (3)?

- w chwili postawienia diagnozy „schizofrenia” **45%** osób pracowało
- **72%** wśród osób pracujących w chwili postawienia diagnozy utraciło pracę
- w 2010 roku ZUS przeznaczył ponad **940 mln zł** na renty dla osób z tą diagnozą

Dlaczego tak jest?

- Czym się różnimy od Europy?
- Jakie systemy funkcjonują w Europie?
- „*W XXI wieku w Europie muszą być inne rozwiązania niż w Polsce!”
.....więc (w 2011 roku) wyruszyliśmy
na ich poszukiwanie*”

Co odkryliśmy? (1)

... jest nadzieja na wyzdrowienie!

Arnhild Lauveng

Daniel Fisher

Will Hall

.....

Co odkryliśmy? (2)

Następuje zmiana myślenia

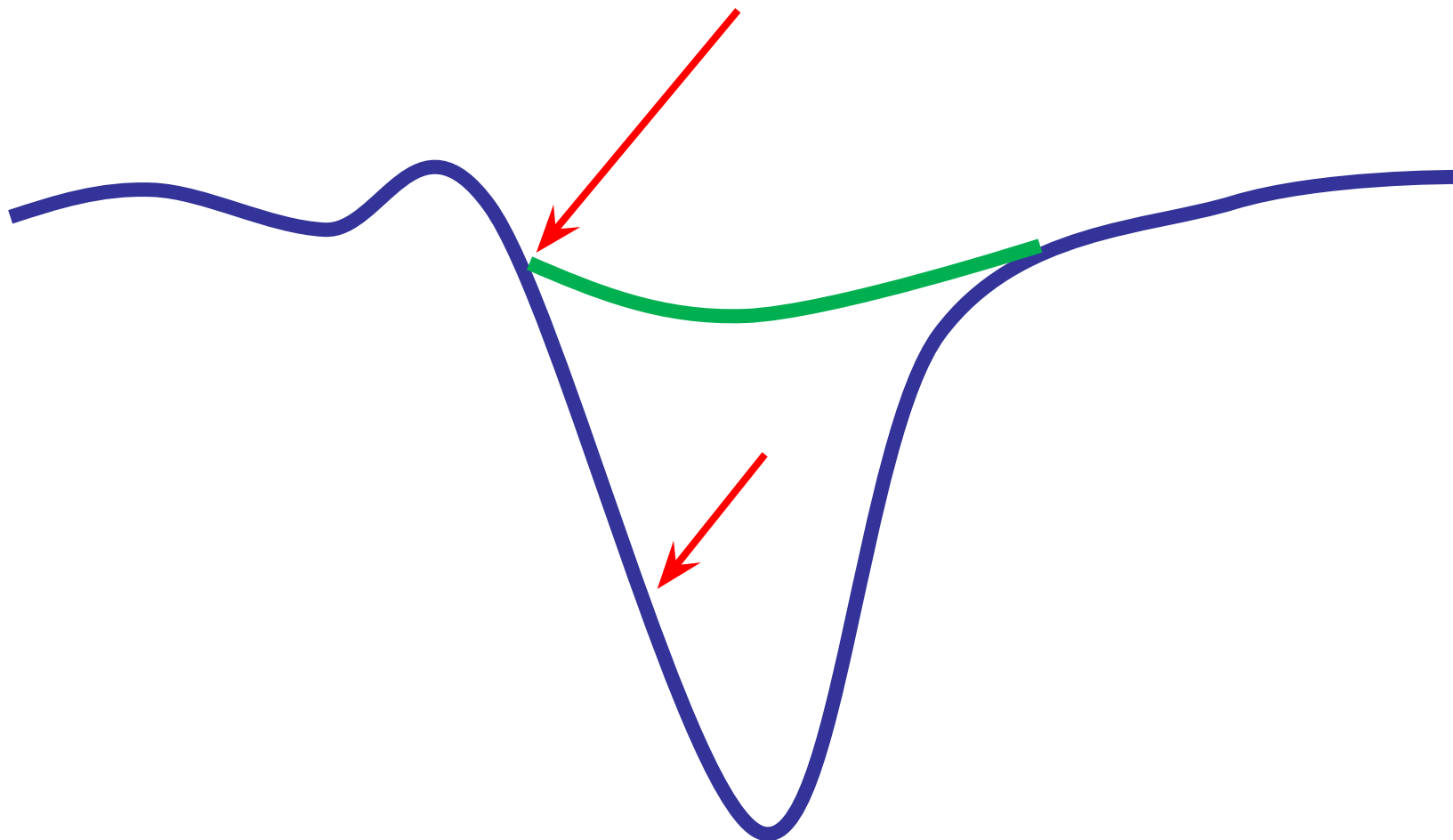
Chorowanie ->

Wyzdrowienie

(Recovery)

Wyzdrowienie

Co odkryliśmy? (3)

- Cała Europa mówi o potrzebie **słuchania** osób doświadczonych i ich rodzin
- zyskują oni **rolę ekspertów**, stają się partnerami dla instytucji psychiatrycznych

Przykład 1 - Otwarty Dialog

- **Spotykamy się w domu** osobą w kryzysie, z jej rodziną i siecią społeczną
- **Słuchamy się** wzajemnie
- **Razem** szukamy rozwiązania
- Jakie mamy **zasoby** do wyzdrowienia?

Rezultaty

W Zachodniej Laponii (Finlandia):

*- nastąpił w ciągu 30 lat **spadek**
chorobowości na schizofrenię o **90%***

- Robert Whitaker

„Anatomy of an Epidemic”, 2011

*- **86%** pacjentów leczonych w
podejściu **Otwarty Dialog wraca do nauki,
pracy lub jej aktywnego poszukiwania***

- prof. Jaakko Seikkula

„Psychosis”, 2011

Przykład 2 – Triest / Włochy

- 208 tys. mieszkańców (Prowincja Triest - 236 tys. mieszk.)
- stolica regionu autonomicznego Friuli-Wenecja Julijska (1,2 mln mieszk.)
- Departament Zdrowia Psychicznego - opieka psychiatryczna dla prowincji

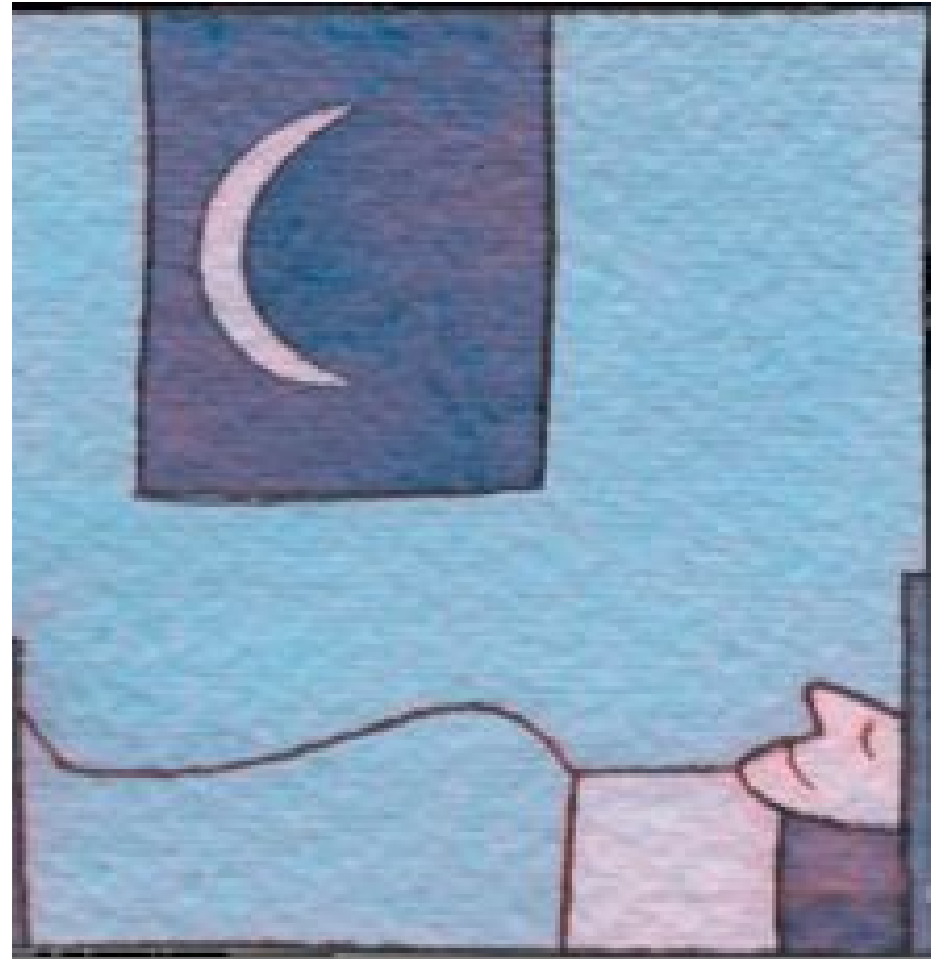
● Model Triest

240 tys. mieszkańców

- 1 „mały” Oddział Psychiatryczny w Szpitalu Ogólnym (6 łóżek)
- 4 Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego (każde 6-8 łóżek kryzysowych) funkcjonujące 24/7 12 chronionych mieszkań grupowych (łącznie 45 łóżek)
- 2 ośrodki dzienne (z warsztatami terapii zajęciowej i in.)
- 15 spółdzielni socjalnych
- organizacje rodzin i użytkowników

- Gdzie dzisiaj są „łóżka”?
- **1971 r.** - 1200 łóżek w szpitalu psychiatrycznym
- **2015 r.** - 77 łóżek w środowisku
  - 26 łóżek kryzysowych w ŚCZP - 24/7
  - 6 łóżek „ostrych” w Szpitalu Ogólnym
  - 45 miejsc w mieszkaniach grup.

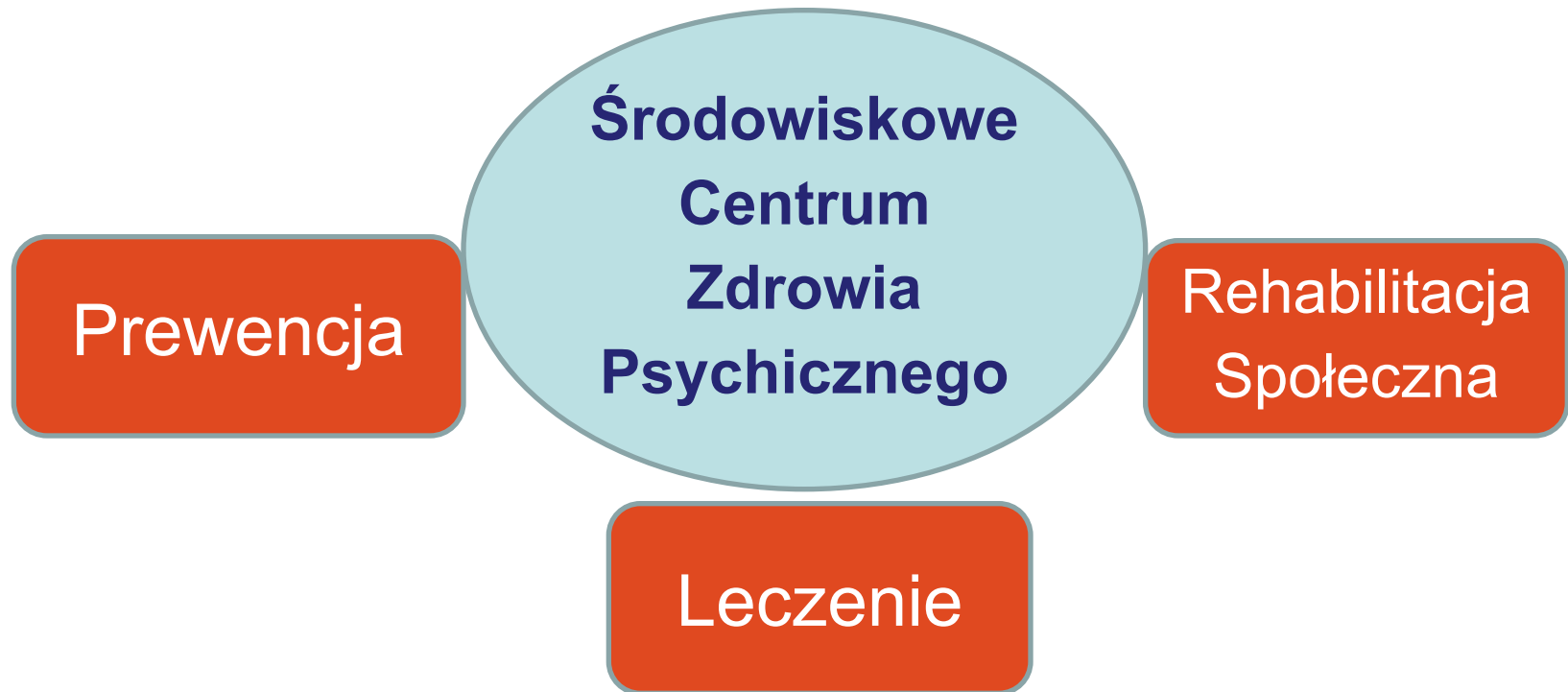
Rezultaty - Triest

W regionie Triest (240 tys.) we Włoszech:

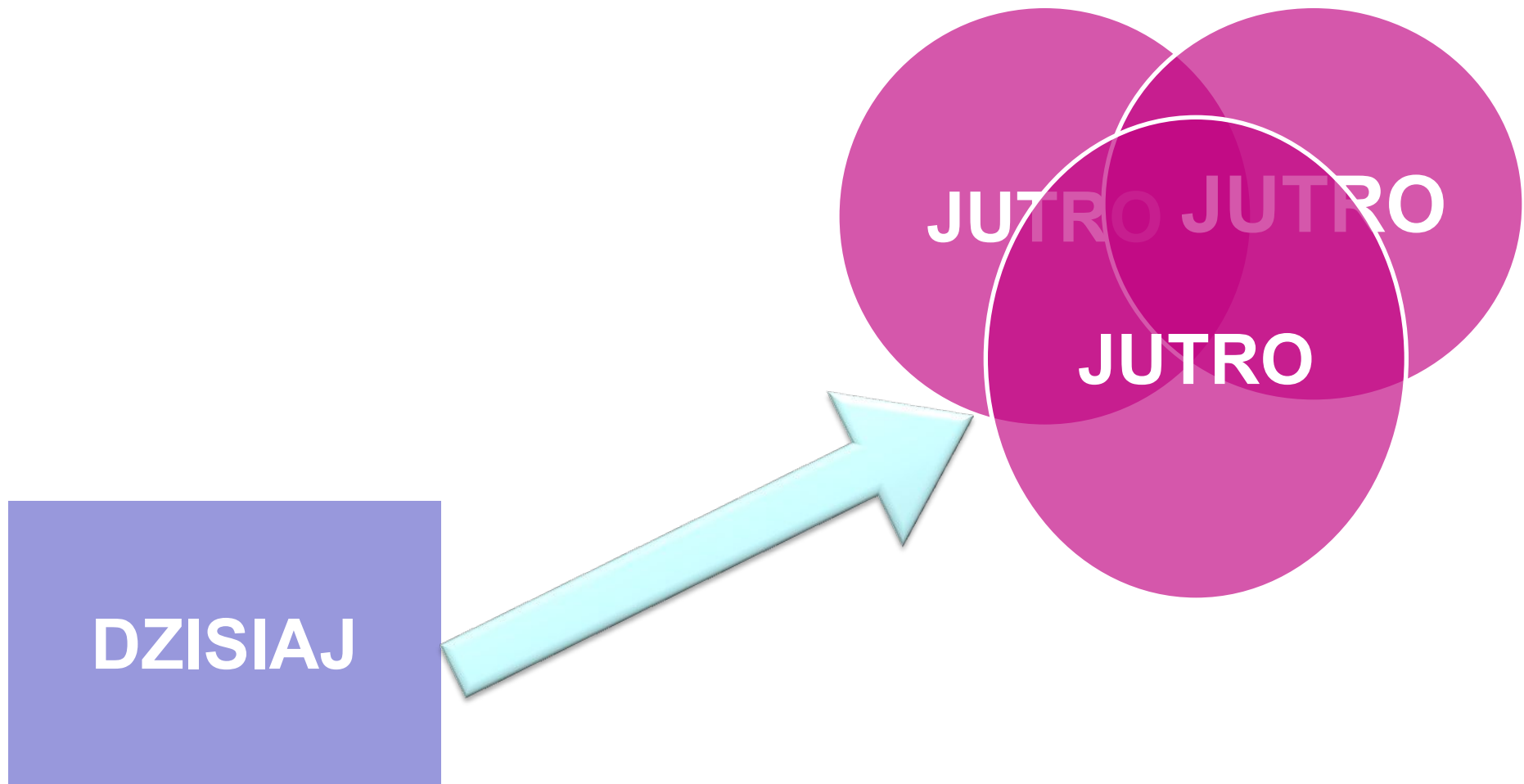
- tylko **1%** wszystkich przypadków opieki stacjonarnej to przyjęcia bez zgody
- wskaźnik samobójstw zmniejszył się o **50%**
- budżet regionu na psychiatrię zmniejszył się z 28 mln Euro w 1971 do 18 mln w 2010, a więc o **30%**

Jak dokonano zmiany w we Włoszech?

A polska psychiatria?

Od 1994 roku czekamy na...

... reformę systemu

... dostrzeżenie tysięcy młodych ludzi,
którzy „umierają społecznie za życia”

...zbudowanie nowej świadomości
społecznej, że choroby psychiczne są
uleczalne

...poszanowanie praw człowieka

UWAGA!

REFORMA POLSKIEJ PSYCHIATRII jest możliwa

**dzięki wsparciu procesu
transformacji przez fundusze
europejskie EFRR i EFS**

Pierwsze kroki to: (1)

- Zatwierdzenie i ogłoszenie
NPOZP 2017-2020
- Nowelizacja ustawy o zdrowiu
psychicznym

Pierwsze kroki to: (2)

Odejście od finansowania „za
łóżko” na rzecz budżetu
globalnego

„Pieniądze idą za pacjentem”

Pierwsze kroki to: (3)

Powszechne kształcenie kadr:

- liderzy zmiany
- lekarze
- pielęgniarki
- terapeuci
- biegli sądowi
- urzędnicy
- służby socjalne
- pedagodzy
- wyższe uczelnie...

Pierwsze kroki to: (4)

Integracja budżetów i działań resortów

Zdrowia

Polityki Społecznej

Edukacji Narodowej

Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Sprawiedliwości

Pierwsze kroki to: (5)

Pilotaże, aby wykorzystać dobre praktyki rozwijając model środowiskowy, np.:

- **ŚCZP w regionie Triest**
- **Otwarty Dialog**
- **Ex-In**

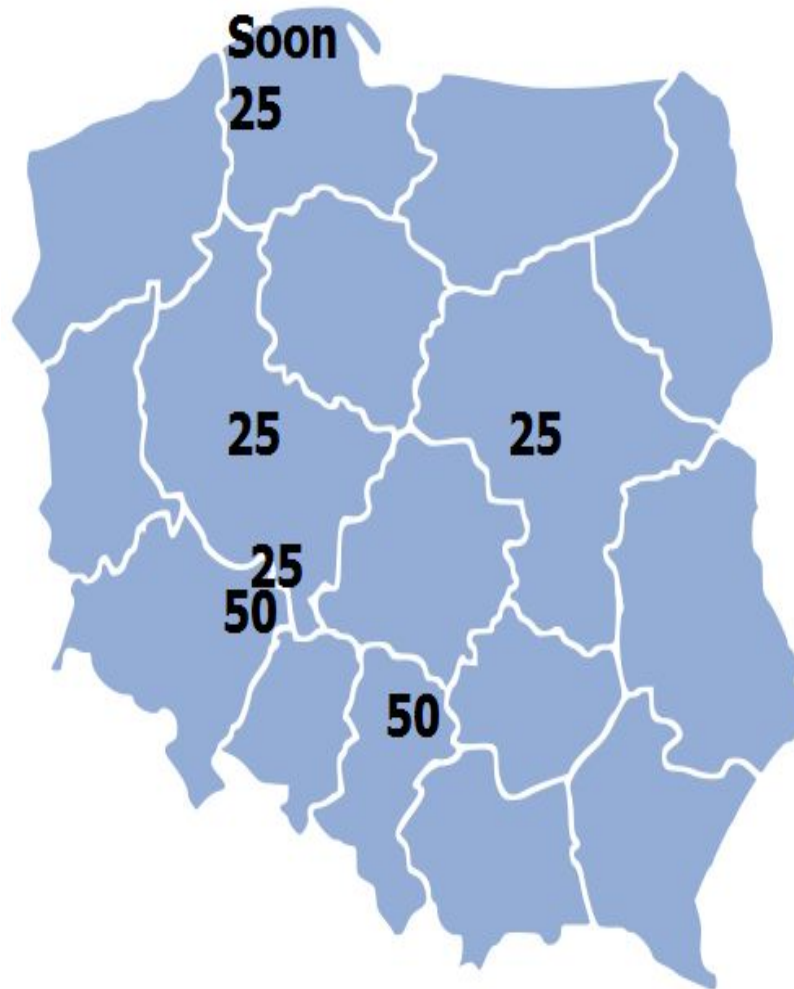
Pierwsze kroki to: (6)

Kampania medialna

**„Obudźmy nadzieję –
wyzdrowienie jest możliwe!”**

na rzecz zmiany świadomości
społecznej odnośnie chorób
psychicznych

Już działamy: Pilotaż „Otwarty Dialog”

Zaszczepiamy
nowe myślenie

Kursy 2013-2016

200 osób

Wrocław (2 edycje)

Kraków (2 edycje)

Warszawa (2 edycje)

Trzebnica

Kościan

Koszalin

Dobre praktyki – implementacja Otwartego Dialogu we Wrocławiu

**XII Oddział
Psychiatrii dla
Dzieci i Młodzieży;**
WSS im. J.
Gromkowskiego we
Wrocławiu

Zespół mobilny 1
przy oddziale
stacjonarnym –
opieka poszpitalna
100 rodzin

Zespół mobilny 3
projekt FIO
dla **15 rodzin** osób
doświadczonych

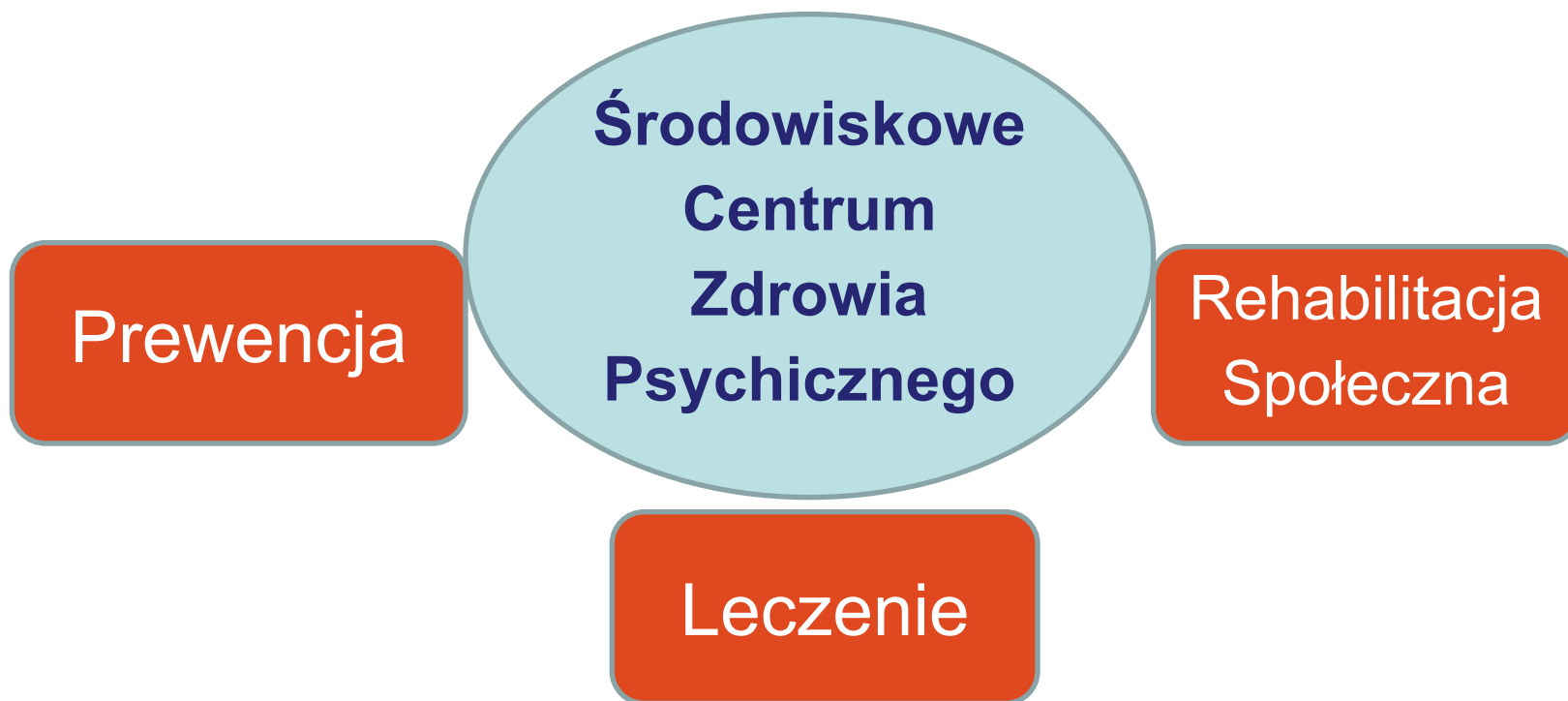
Zespół mobilny 2
pracujący w
domach i w ŚDS –
**Fundacja Opieka i
Troska**; projekt
„Siła Rodziny” –
15 rodzin

W jaki sposób budujemy mosty między instytucjami pomocowymi?

- Każde **spotkanie sieci społecznej** jest punktem spotkania pacjenta, jego rodziny i przedstawicieli instytucji zaangażowanych w **pomoc osobie w kryzysie w jej naturalnym środowisku społecznym**.
- **Każda sfera życia pacjenta** jest dostrzegana i wspierana – na sesjach takim wsparciem są głosy poszczególnych osób najbliższego otoczenia (w tym – profesjonalistów sektora społecznego, zdrowotnego, edukacji)

Jak dokonać zmiany w Polsce?

Prewencja

Kreowanie postrzegania chorób psychicznych

Informacja o roli i zadaniach ŚCZP

Edukacja dla służb społecznych, medycznych, urzędu pracy, sądu, policji, księży, pracowników administracji publicznej, itp

Międzynarodowa współpraca i promowanie osiągnięć medycznych i rehabilitacyjnych zgodnych ze światowymi osiągnięciami

Aktywność środowiskowa
rozpoznanie potrzeb mieszkańców

Informacja o prewencji samobójstw

Współpraca z Uczelniami, NGO i innymi placówkami dla osób doświadczonych

Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego

Leczenie

Zapewnienie leczenia w środowisku skoncentrowanym na potrzebach doświadczonych. Rodzin i ich sieci oparcia

Infolinia **24/7**

Kryzysowa pomoc całodobowa

↓
Współpraca z oddziałem psychiatrycznym szpitala ogólnego

Rehabilitacja Społeczna

Udzielanie wsparcia dziennego

Pomoc w załatwieniu spraw socjalnych

Pomoc w usamodzielnieniu w miejscu zamieszkania

Pomoc mieszkaniowa

Mieszkania chronione i wspierane

Przygotowanie do podjęcia zatrudnienia m/in EX-IN

Pomoc w poszukiwaniu pracy

Wspieranie w pierwszym okresie zatrudnienia

Budowanie grup wsparcia dla rodzin

Budowanie ruchu osób doświadczonych

Leczenie

Zintegrowane Świadczenie Medyczne

Leczenie
domowe

Ambulatorium

Leczenie
Półstacjonarne

Miejsca
kryzysowe

Zespół
Leczenia
Środowkowe
go

Poradnia
Zdrowia
Psychicznego

Oddział Dzienny
Psychiatryczny

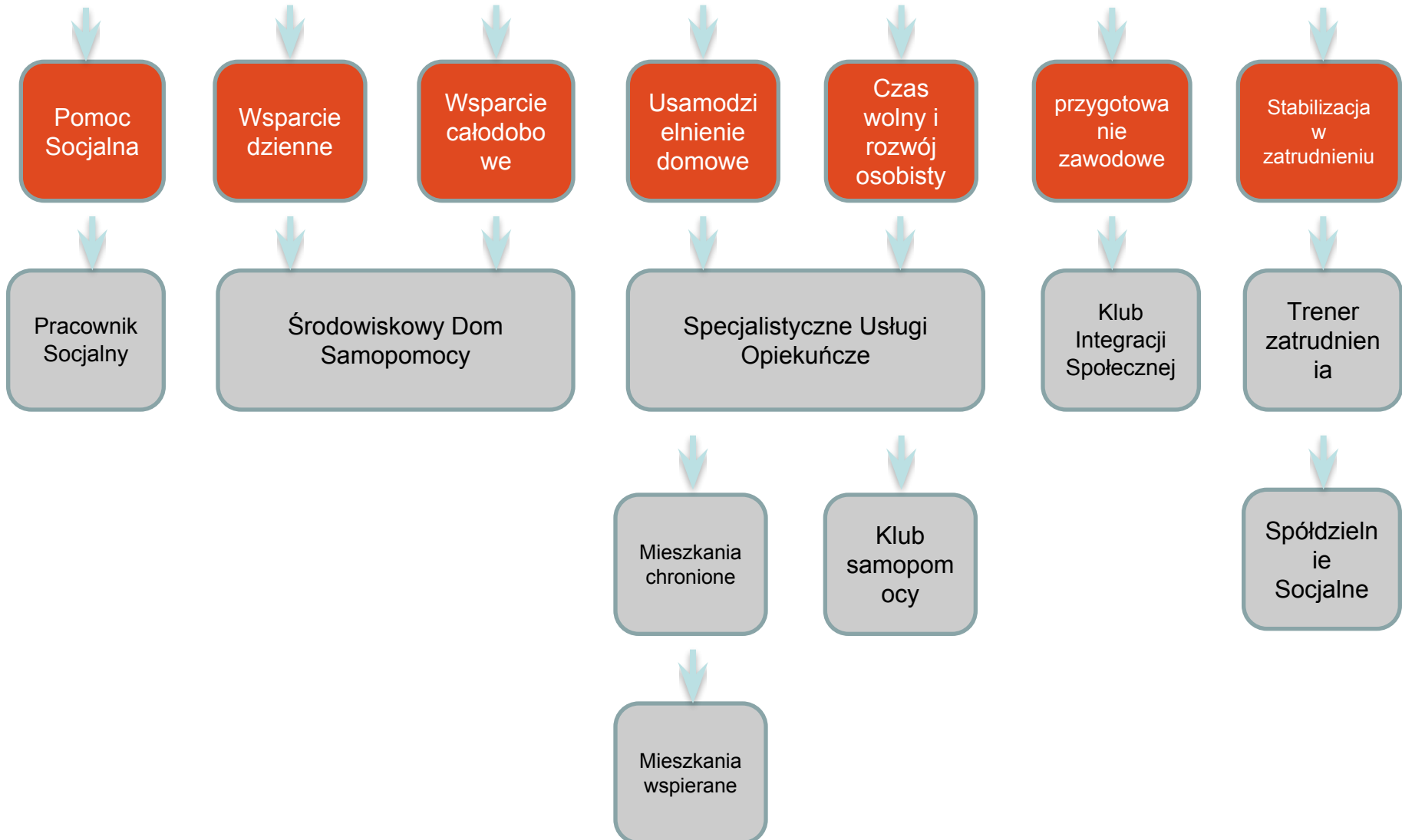
Hostel

Współpraca z oddziałem psychiatrycznym
w szpitalu ogólnym

Rehabilitacja Społeczna

Zintegrowane Świadczenie Społeczne

Dzisiaj mamy szansę na epokową zmianę w psychiatrii...

...**od nas zależy** jak tę szansę wykorzystamy!!!

Regina Bisikiewicz

Ewa Brzegowska

**Jak możemy wykorzystać
nowe możliwości
dla rozwoju społeczności
lokalnej?**